

Älykäs ja uudistava matkailu Oulun seudulla/ EAKR ryhmähanke

MYRS 22.08.2023 § 113

21/04.03.01/2023

Asian esittely

Vastuuviranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tavoiteohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Toimintalinja ja hallinnonala: TL 1 Innovatiivinen Suomi/ TEM

Erityistavoite: 1.3 Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen

Hakemusnumero(t): R-00604 (402170, 402228, 402229, 402230 ja 402231)

Hakija(t): Oulun kaupunki, Oulun Matkailu Oy, Humanpolis Oy, lin Micropolis Oy ja Raahen kaupunki

Toteutusaika: 1.9.2023 - 31.12.2025

Toteuttamisalue: Oulu, Muhos, Ii, Raahen, Liminka, Utajärvi, Vaala, Siikajoki, Pyhäjoki, Pudasjärvi, Kalajoki, Kempele, Hailuoto, Tyrnävä, Lumijoki.

Hankekuvaus (tarve, tavoitteet, toimenpiteet):

Koronapandemia ja maailman geopoliittinen tilanne on luonut viime vuosina epävakautta matkailun toimialalle. Pandemian jälkeen matkailukenttä ja kysyntä on ollut voimakkaassa muutoksessa. Matkailuyritykset tarvitsevat epävakautta markkinatilanteessa tukea liiketoiminnan kehittämiseen, liiketoiminnan vahvistamiseen ja ajantasaisten välineiden käyttöönottoon.

Lisäksi keskustelu ilmastonmuutoksesta ja huoli luonnon monimuotoisuudesta heijastuu myös matkailuun. Kestävä matkailu on noussut yhdeksi keskeiseksi matkailun ja matkailijan tarpeista ja arvoista. Kestävä matkailu huomioi nykyiset sekä tulevat taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset. Siinä huomioidaan matkailijoiden, toimialan, ympäristön ja lähiyhteisöjen tarpeet.

Uudistava matkailu on matkailua, joka muuttaa tai kehittää paremmiksi esimerkiksi matkakohteita, paikallisia yhteisöjä ja yhteiskuntaa. Matkailija voi osallistua luonnon monimuotoisuuden edistämiseen, ennallistamiseen tai uhanalaisten lajien edellytysten parantamiseen. Inklusiivisuus matkailussa on erilaisuuden, monimuotoisuuden sekä erilaisten kulttuurien ja yhteisöjen hyväksyntää.

Kestävän kehityksen toteutusta ohjaavat YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitetta (Sustainable Development Goals, SDGs). UNWTO:n (United Nations World Tourism Organization) Agenda 2030 määrittelee globaalit kestävän kehityksen tavoitteet (SDG). Kestävän matkailun tavoitteet on ryhmitelty viiden pääteeman alle:

1. Ihmiset (people) Keskiössä ovat paikalliset ihmiset ja kulttuuriperinnön säilyminen ja rikastaminen.
2. Planeetta (planet) Ympäristövaikutukset, ilmasto ja monimuotoisuusnäkökulmat.

3. Hyvinvointi (prosperity) Sosiaalisesti ja tasa-arvoisesti kestävä matkailu.

4. Rauha (peace) Matkailu edistää rauhaa ja sen tulee vähentää alueen sosiaalisia jännitteitä.

5. Yhteistyö (partnership) Matkailu edistää kulttuurien välistä ymmärrystä ja aitoa kansainvälisyyttä.

Matkanjärjestäjät ovat uudistaneet sisältöjään ja tarjontaansa ja edellyttävät palveluntarjoajilta vastuullisuussertifikaatteja, dokumentaatiota siitä, että vastuullisuus läpäisee koko matkan toimitus- ja tuotantoketjun. UNWTO:n kestävän matkailun SDG-tavoitteista rakentuva toimintamalli tulee saada läpäiseväksi koko alueelle.

Kansainvälisen matkailun ostajat ja asiakkaat haluavat helppoja, inklusiivisia, uudistavia, transformatiivisia matkailuohjelmia, jotka pohjautuvat paikalliseen omaleimaisuuteen, luontoon ja kulttuurihistoriaan. Oulun seudulla on isot kasvumahdollisuudet omilla vahvuuksilla helposti saavutettavana ja inklusiivisesti matkailua kehittäväksi kohteena. Oulun seutu on myös sitoutunut kansainväliseen EU:n Smart Tourism Destinations -työhön.

Ryhmähankkeessa ovat mukana Oulun ja Limingan, Rokua Unesco Geoparkin, Raahen seudun ja Iin alueet sekä yhteismarkkinointiyhtiö Oulun Matkailu Oy. Hanketoimijat ovat mukana Oulun Matkailu Oy:n yhteismarkkinoinnissa joko VisitOulu tai Pohjolan Rengastie-kokonaisuuksien alla. Hankkeen toimet on kohdennettu ensisijaisesti Iin, Limingan, Oulun, Raahen seudun ja Rokua UNESCO Global Geopark -alueelle. Metsähallitus on mukana hankkeessa yhteistyö- ja asiantuntijakumppanina. Oulun seudulla on tehty laajaa alueellista matkailuyhteistyötä kansainvälisen matkailun kehittämiseksi. Ryhmähankkeeseen osallistuvat tahot näkevät yhteistyön tuovan hankkeen teemojen kehittämiseen merkittävän lisäarvon.

Hankkeen kohderyhmänä ovat Pohjois-Pohjanmaalla sijaitsevat ja toimivat matkailuyritykset sekä muut matkailutoimijat. Välillisiä kohderyhmiä ovat muut alueen matkailu- ja palvelualueiden yritykset, jotka hyötyvät hankkeen aikana syntyvistä tuotoksista. Yritysten ja kehittäjäorganisaatioiden lisäksi hankkeesta hyötyvät myös matkailijat ja alueen asukkaat.

Ryhmähankkeen tavoitteet:

Hankkeen tavoitteena on nostaa Oulun seutu yhdeksi kestävän matkailun tiedolla johdetuksi kansainväliseksi kärkikohteeksi Euroopassa.

1) Aikaansaada Kestävän matkailun kansainvälinen SDG-kehittämisohjelma alueelle

2) Kehittää uudistavan ja transformatiivisen matkailun sisältöjä

3) Kehittää ja ottaa käyttöön uusi tiedolla johtamisen alusta (smart tourism) sekä kasvattaa tiedolla johtamisen osaamista ja kyvykkyyttä

Hankkeessa rakennetaan Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -ohjelmanpolku alueelle.

Tavoitteena on saada alueelta kaikki kansainvälisille matkailijoille palveluja tarjoavat matkailuyritykset dokumentoimaan toimintansa vastuullisuusnäkökulmasta tai hankkimaan kestävän matkailun sertifikaatti. Hankkeessa kehitetään alueen ominaispiirteistä ja vahvuuksista rakentuvia luonto- ja kulttuurimatkailun sisältöjä.

Hankkeen tavoitteena on siirtyä matkailutilastojen seurannasta kysynnän ennakkoinnin työkalujen käyttöön. Tavoitteena on Oulu Region Smart Tourism Datahub – alustan kehittäminen, joka on innovatiivinen ja älykäs seudullinen tiedolla johtamisen alusta. Tavoitteena on parantaa valmiuksia ennakoida ja vastata uuteen nousevaan kansainväliseen matkailukysyntään sekä nousta

edelläkävijäksi kestävässä ja älykkäällä matkailualueena. Tavoitteena on olla vuonna 2026 Euroopan vuoden Smart Tourism Destinations -alue. Tavoitteena on myös kartoittaa sekä pilotoida tiedolla johtamiseen liittyviä vaativampia menetelmiä ja innovaatioita. Näitä ovat esimerkiksi ennustava analytiikka, tekoäly, reaaliaikaisen datan mahdollisuudet ja erilaiset data-automaatiot.

Hankkeen toimenpiteet on jaettu toimenpidekokonaisuuksiin A - E:

1. Kestävän luonto- ja kulttuurimatkailun kärkikohteet
2. Sisältöjen ja palvelujen kehitys
3. Matkailun tiedolla johtamisen alustan kehittäminen ja käyttöönotto sekä tiedolla johtamisen osaamisen ja kyvykkyyden kehittäminen

A) Kohteiden SDG kehittämisohjelma ja toimintamallit:

A1 Oulun seudun luonto- ja kulttuurikohteiden SDG-kehittämisohjelma ja -toimintamalli (BusinessOulu)

A2 Raahen seudun kestävä luonto- ja kulttuurimatkailun kohdekehittäminen (Raahen seutu)

A3 Iin alueen kv-kilpailukyvyyn ja destinaation kestävä kehittäminen (Micropolis Oy)

B) Kestävän matkailun palvelujen ja sisältöjen kehitys:

B1 Oulun seudun uudistavan ja kestävä matkailun palvelukehitys (BusinessOulu)

B2 Raahen seudun sisältöjen ja palvelujen kehittäminen (Raahen seutu)

B3 Rokua Geopark -alueen matkailupalvelujen tarjonnan, laadun ja kilpailukyvyyn kehitys (Humanpolis Oy)

B4 Tarinoista tuotteita – Kulttuurimatkailun uudet mahdollisuudet lissä (Micropolis Oy)

B5 Uittohistorian tarinat talteen (Micropolis Oy)

C: Tiedolla johtamisen kehitys:

C1 Tiedolla johtamisen seudullinen kehitys ja asiakasymmärryksen syventäminen

C2 Oulu Region Smart Tourism Datahub – seudullisen tiedolla johtamisen alustan kehitys

C3 Tiedolla johtamisen yhteisten työkalujen käyttöönotto ja hyödyntäminen

C4 Innovatiiviset tiedolla johtamisen pilotit Oulun seudun matkailussa

C5 Tiedolla johtamisen osaamisen edistäminen ja Oulun seudun kansainvälisen profiilin nostaminen

Toimenpiteiden C1-C6 toteuttaja Oulun Matkailu Oy.

C6 Geopark-alueen markkina- kysyntä- ja matkailutieto tiedolla johdetuksi toiminnaksi (Humanpolis Oy)

D: Alueellisen myyntialustan ja asiakaspolun kehitys:

D1 Oulun seudun matka- ja palveluketjut yhdistävä myyntialusta tiedolla johtamisen tueksi (Oulun Matkailu Oy)

D2 Matkailun digitaalisten kanavien, toimintamallien ja työkalujen kehittäminen (Raahen seutu)

D3 Rokua Geopark alueen digitaalisten markkinoinnin, myynnin, tiedonjaon ja analyytikan työkalujen kehitys (Humanpolis Oy)

D4 Iin matkailutarjonnan digitaalinen ja fyysinen löydettävyys ja ostettavuus (Micropolis Oy)

E) Projektin johto, hallinto ja viestintä

Hanke luo pohjan ja antaa suunnan vastuulliselle, inklusiiviselle sekä uudistavalle luonto- ja kulttuurimatkailulle Oulun seudulla. Hanke mahdollistaa Oulun seudun matkailun tiedolla johtamisen kyvykkyyden ja osaamisen kasvun. Hankkeen avulla parannetaan alueen ja matkailuyritysten kyvykkyyttä, kilpailukykyä ja toimintavarmuutta kansainvälisellä matkailukentällä.

Hankkeessa nostetaan alueen kestävän matkailun kärkikohteet kansainväliselle tasolle ja toteutetaan SDG-kehittämisohjelma koko alueella. Kärkikohteina ovat Liminganlahti, Rokua Unesco Geopark, Sanginjoki, Iijoki, Wanha Raahe ja muut kohteet. Kunkin kohteen ominaispiirteistä ja vahvuuksista rakentuvia palveluja ja sisältöjä voidaan kokeilla ja pilotoida hankealueen kohteissa. Alueen tuote- ja palvelutarjonta kehittyy vastaamaan paremmin nykypäivän ja tuleviin matkailutrendeihin ja kysyntään. Uusien matkailutuotteiden avulla monipuolistetaan ja parannetaan yritysten liiketoimintamahdollisuuksia. Hanke tukee matkailupalveluja tarjoavien yritysten digitaalisten toimintojen ja näkyvyyden sekä palvelujen ostettavuuden kehittämistä.

Kokonaiskustannusarvio (€):

Henkilöstökustannukset:	513 346
Ostopalvelut:	441 700
Matkakustannukset:	76 000
Kone- ja laitehankinnat:	
Muut kustannukset:	
Välilliset kustannukset (FR 7 %):	72 173
Kustannukset yhteensä:	1 103 219

Kokonaisrahoitussuunnitelma (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus:	882 575
Kuntien rahoitus:	104 265
Muu julkinen rahoitus:	21 391
Yksityinen rahoitus:	94 988

Rahoitus yhteensä:

1 103 219

Hankearviointi, pisteet:43 / 62

Maakuntaohjelman kehittämisteema: KT 3 A

Valmistelija: Mari Lämsä, 040 685 4016

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hanketta rahoitettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta.

MYR:lle esitetään, että se antaa hankkeesta myönteisen lausunnon.

Päätösesityksen perustelut:

Hanke tukee Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 rakennerahasto-ohjelman erityistavoitetta 1.3 ”Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen”. Hanke tukee alueellista yhteistyötä ja kansainvälisen matkailun kasvua edistämällä yritysten digitaalisten toimintojen kehittämistä, tuote- ja palvelutarjonnan monipuolistamista ja kansainvälistymisvalmiuksia.

Hanke tukee kestäväää kehitystä, on älykkään erikoistumisen mukainen ja vahvistaa alueen elinkeinotoimintaa tukevaa kehitys- ja innovaatiotoimintaa. Hanke on maakuntaohjelman (2022–2025) ja Pohjois-Pohjanmaan matkailustrategian (2021–2023) mukainen. Hanke tukee Älykkään erikoistumisen strategian (2021–2025) painopistettä ”Kansainvälinen, verkostoitunut ja vetovoimainen” Pohjois-Pohjanmaa.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.